

Učiteljska tiskarna in knjigarna d. d. v Ljubljani

† Viktor Bogataj

V petek popoldne je bil pogreb uglednega ljubljanskega trgovca in podpredsednika Društva trgovskih potnikov in zastopnikov gosp. Viktorja Bogataja. Veliko število stanovskih tovarišev, prijateljev in znancev mu je izkazalo zadnjo čast, saj je bil Viktor Bogataj v Ljubljani, svojem rojstnem kraju in glavnem torišču vnetega in poštenega dela, čislani in priljubljeni zaradi dobrosrčnosti in drugih lepih lastnosti, znan pa po svoji markantni pojavi.

Čenjen in čislani pa je bil tudi izven ožje domovine povsod, kamor je prišel po poklicu in poslu prej, ko je imel v Ljubljani dobro urejeno in slovečo tovarno za mlečne proizvode, in pozneje, ko se je udeleževal v manufakturni stroki. Plemenit in pošten je zavračal vsako sebičnost in tako je bil zaverovan v svoje ideale, da je bil zaradi njih zmerom pripravljen prenašati tudi težave in škodo pri delu in v življenju.

Še mlad, star komaj 47 let, je podlegel hudi, dolgi boleznici, s svojim značajem in delom pa si je pridobil in zaslužil časten spomin.

Razdolžitev madžarskega kmetijstva

»Donauzeitung« navaja, da je bila leta 1913. kmetijska posest na območju poznejše trianonske Madžarske pri domačih denarnih zavodih zadolžena za 2.28 milijarde, ostalih dolgov na tej posesti pa je bilo za okrog 700 milijonov. Po svetovni vojni je bila ob razvrednotenju denarja ta zadolžitev odpravljena, začela pa se je spet po uvedbi nove valute ter je dosegla konec leta 1932. svoj višek — 2.17 milijarde pengö. Madžarski gospodarski institut je navedel, da je prišlo od tega 1.78 milijarde na vknjižene dolgove. Zadolženih je bilo okrog 628.000 posestnikov, ki so imeli 5.8 milijona kat. oralov, kar je 49% vseh posestnikov in 36.2% od vseh kmetijskih zemljišč.

V povprečju je prišel na vsak obremenjeni kat. oral bančni dolg v znesku 235 pengö, kar je skoraj tridesetkrat presegalo dohodek od oralov. Največja je bila zadolžitev

pri mali posesti, najmanjša pa pri posesti nad 1000 oralov. Pri zadržati upnikov je prišlo pod državno nadzorstvo 77.352 posestev v skupnem obsegu 1,935.300 kat. oralov, ki so bila obremenjena z 950 milijoni pengö.

Zaradi nagle zadolžitve je bilo breme obresti zelo težko ter je v letih 1930.—1933. doseglo že 20% vseh denarnih dohodkov. Toliko je bilo to breme, če ga preračunamo na vso kmetijsko posest, pri zadolženi posesti sami pa je breme obresti zajelo celo dve tretjini denarnih dohodkov.

Lani pa se je breme obresti znižalo na 16% denarnih dohodkov in v prvi polovici leta so dolgovi kmetijske posesti znašali samo še okrog 900 milijonov pengö, kar je približno ena tretjina vseh kmetijskih dohodkov v letu 1933./34. Od leta 1932. so se kmetijski dolgovi na Madžarskem znižali za približno 60%.

Koncentracija strokovnega tiska

»Neues Wiener Tagblatt« navaja, da je bilo v Nemčiji pred vojno okrog 4.900 strokovnih glasnikov, kar je še enkrat toliko, ko časopisov za splošnost. V začetku 6.

vojnega leta je ostalo še okrog 1.500 strokovnih glasil, kajti vsaka industrijska in obrtna panoga ter vsaka gospodarska zbornica je imela po dva ali celo po tri glasnike. Svoja glasila so izdajale tudi še obrtne skupine, ki so praktično že prenehale delovati. Količina tega strokovnega tiska bo zapadlo racionalizaciji, še ni mogoče reči, gotovo pa je, da bodo vse važne gospodarske organizacije ter industrijske in obrtne skupine ohranile svoja glasila za informiranje svojega članstva ter za napredek svoje stroke. Mesarski obrtniki, ki so imeli doslej tri glasnike, obdržijo enega, svoja glasila pa bodo imeli tudi mizarji, čevljarji, mlinarji, tesarji, usnarji in drugi obrtniki, ker je zlasti za male obrtnike strokovni tisk najbolj potreben. Najbolj bo koncentracija in redukcija prizadela gospodinjke vestnike in glasila.

Denarništvo in zavarovalstvo

Po izkazu Madžarske narodne banke z dne 7. septembra se je obtok bankovcev povečal za 222.8 milijona na 6.57 milijarde pengö. Menični portfelj se je zvišal za 813 milijonov na 6.94 milijarde. Zlata podlaga se je zmanjšala za 0.1 milijona pengö.

Za novega guvernerja Slovaške narodne banke je imenoval državni predsednik dr. Tiso Antona Mederlyja, ki je bil dosedaj gen. direktor Slovaške komunalne in hipotekarne banke.

Švedska vlada je razpisala novo notranje posojilo, ki se bo obrestovalo po 3.5% in amortiziralo v 50 letih. Višina posojila ni določena.

Švicarski obtok bankovcev je dosegel ob koncu avgusta 3.08 milijarde šv. fr. in s tem dosegel novo najvišjo stopnjo. V primeri z lani se je zvišal za 400 milijonov šv. fr.

Novi španski noveci po 1 pezeto pridejo 1. oktobra v promet. Novi noveci vsebujejo 80 delov bakra in 10 delov aluminija. To je zlitina, ki je za Španijo nekaj čisto novega.

Državni dolg USA bo po izjavi demokratskega senatorja Russela dosegel v kratkem velikansko vsoto tri sto milijard dolarjev.

Trgovinski register

Vpisi:

Ljubljanska knjigarna, lastnica Sliivar Majda, Ljubljana, Gospodarska cesta 3. Obratni predmet: trgovina na drobno s papirjem, pisarniški potrebščinami, grafičnimi ter artističnimi izdelki, dalje s knjigami ter založništvo. Lastnica: Sliivar Majda, trgovka v Ljubljani.

Spremembe in dodatki:

»Opekac« družba z o. z. v Ljubljani. Izbršuje se poslovodja dr. inž. Ribarič Ivo, vpiše pa se poslovodja Škerbec Matija, župnik in dekan v Kranju, sedaj v Ljubljani.

Hrvatska zemaljska banka d. d., podružnica Ljubljana. Vpiše se pooblaščenka Svetec Vida, uradnica podružnice, ki podpisuje tvrdko podružnice kolektivno s še eno za podpis pooblaščenjo osebo.

I. I. Naglas, Ljubljana. Imetnik firme odslej: Javna trgovska dru-

žba od 1. avgusta. Družbenika sta: Bretl Helena, preje vdova Naglas, roj. Ulrich, posestnica in trgovka v Ljubljani in Naglas Viktor, industrialec v Ljubljani. Družbo zastopata oba družbenika samostojno.

Iz združnega registra

Hranilna posojilnica »Moj dom« v Ljubljani. Izbršuje se člana uprav. sveta dr. Lajovic Ladislav, in Lindič Anton, vpišeta pa se člana upravnega odbora Levec Janez, šofer v Bizoviku in Marinčič Josip, voj. uradnik v Ljubljani.

Pri lesni zadrugi »Zlati vrh« pri Sv. Joštu nad Vrhniko se izbršuje člana upravnega odbora Slovša Jože in Šubic Jakob, vpišeta pa se člana upravnega odbora Žakelj Franc, posestnik iz Samotorce in Malovrh Pavel, posestnik v Št. Joštu.

Pri Konsumni zadrugi za Ljubljano in okolico se izbršuje član upravnega odbora Tručl Rupret, vpiše pa se član upravnega odbora Zor Josip, mizarjski mojster v Ljubljani.

Gospodarske vesti

V neki nemški tvornici čevljev se je posejele s poenotenjem proizvodnje in znižanjem števila tipov zvišati proizvodnjo v tej meri, da se v enem izdelovalnem postopku namesto 3 izdelata 15 parov čevljev.

Zagrebsko tiskarsko in založniško podjetje »Tipografija« je spremenilo svoje ime v »Tiskarski in založniški zavod Matices, d. d., ker je sedaj Hrvatska Matica udeležena pri zavodu. Hkrati se je delniška glavnica zvišala od 6 na 12 milijonov kun.

V Protektoratu se je izdala cela vrsta ukrepov, da se totalno izkoristijo vse sile za vojno. Mesečna davčna vplačila so se spremenila v četrtletna. Za trgovinske obrate se sestavljajo seznami po njih vojni važnosti. Vsi trgovinski obrati, ki ne bodo na teh seznamih, prenehajo poslovati. Trgovinske in strogo strokovne šole se zaprejo.

Na Madžarskem se manj sklepa življenjskih zavarovanj ko v drugih evropskih deželah. Na splošno odpadeta v Evropi od narodnega dohodka na življenjska zavarovanja 2 odstotka, na Madžarskem pa samo 0.34 odstotka. Sedaj bodo poskusili zlasti na deželi dvigniti smisel za življenjsko zavarovanje. Uvedli pa bodo tudi za nekatere poklice obvezno življenjsko zavarovanje.

Ljudska polnilna peresa bo začela izdelovati prva švedska tovarna za polnilna peresa. Cena teh peres bo tako nizka, da si bo mogel vsak nabaviti polnilno pero.

Na Švedskem se je pred vojno prodalo po 50.000 avtomobilov na leto, v zadnjih letih pa je padel promet na 2000 avtomobilov. Švedska avtomobilska industrija računa po vojni z velikimi naročili.

Japonski parlament je odobril dodatni vojni proračun v višini 25 milijard jen, da znaša celotni vojni proračun 63 milijard jen, h katerim je treba prišteti še 13 milijard jen iz rednega proračuna. Za kritje vojnega proračuna bodo prispevale osvobodene južne dežele nad 18 milijard jen.

»Pomoč za Francijo, Belgijo in Nizozemsko morajo te dežele same plačati,« je izjavilo po vesti Daily Telegrapha vodstvo UNRRA. Samo prešeški živji bi se oddali po znižanih cenah, kakor se velikodušno dostavljala.

Anglija se je pogajala z Argentino radi dobave argentinskega mesa. Na željo Washingtona pa so se morali sedaj ta pogajanja zavleči, ker so USA v nasprotju z Argentino in bodo morale najbrže proglasiti nad Argentino celo blokado. Odvisnost Anglije od USA je vedno večja.

Več ko polovica letošnjega pridelka krompirja bo v Angliji zgnala pod zemljo, ker primanjkuje delovnih sil za odkop krompirja. Tako poročata angleško časopisje.

Restavracija Union, Ljubljana

IVO JONTES

Trgovina s čevlji

Ljubljana, Mestni trg št. 14

Ivan Pezdir

špecerija — delikatesa — vinarna
Ljubljana - Gradišče

FRANC OGRINC

LIVARNA

LJUBLJANA VII — JERNEJEVA ULICA

Elektroinstalacijska dela in popravila izvršuje

elektrotehnično podjetje **Mihelčič Ivan**
Ljubljana, Borštnikov trg 1
TELEFON 27-04

Otroški vozički domače izdelave

„**TRIBUNA**“

Lazar Ferdo

Ljubljana, Karlovška cesta 4

G R O M

Š P E D I C I J A

Ljubljana - Cesta 800 let Ljubljane št. 14-I.

NASLOV BRZJAVKAM: »G R O M« — TELEFON INTERURBAN ŠTEV. 24-54

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu.

Vse potrebne informacije brezplačno.

F. EIFLER

tovarna za pliš in baržun

*

L J U B L J A N A

